

COMITETUL NAȚIONAL ROMÂN „Grupul de Reflecție E.S.E.N.”

Cu privire la „NOUA ENCICLOPEDIA A ROMÂNIEI” - activitatea din anul 2009 -

<i>I. Introducere – Dezbateri pe marginea proiectului „Noua Enciclopedie a României”</i>	<i>2</i>
<i>II. O încercare de sinteză asupra unor puncte de reflecție degajate în cursul dezbaterilor</i>	<i>4</i>
II.1. Cu privire la profilul proiectului	4
II.2. Știință și politică.....	7
II.3. O nouă platformă pentru analiza critică a realităților.....	9
<i>III. Structura preliminară pe volume a lucrării „Noua Enciclopedie a României”</i>	<i>10</i>
<i>Note</i>	<i>13</i>

I. Introducere – Dezbateri pe marginea proiectului „Noua Enciclopedie a României”

În primele luni ale anului 2009 au avut loc dezbateri preliminare dedicate trecerii la elaborarea unei noi enciclopedii a României. Toți participanții au susținut ideea unui astfel de proiect.

În interiorul acestei unanimități s-au conturat mai multe viziuni divergente, din care vom aminti pe cea mai importantă: unii participanți au fost de părere că ar trebui să se treacă neîntârziat la elaborarea capitolelor, alții, dimpotrivă, au susținut că mai întâi ar trebui să ne clarificăm asupra profilului proiectului.

Cele două direcții divergente au fost armonizate, prin consens, astfel: începând cu luna iunie, a fost deschisă o nouă serie de dezbateri, denumite „duale”, în sensul că s-a procedat, pe de-o parte, la elaborarea prospectelor unor capitole definitorii pentru orice enciclopedie, iar, pe de altă parte, tocmai pe această bază, s-a aprofundat profilul noii enciclopedii.

Dezbaterilor preliminare din prima parte a anului 2009 și celor „duale” din vara anului trecut le-au urmat în lunile octombrie-decembrie o nouă serie de dezbateri, „trinitare”, în cadrul cărora, alături de subiectele principale ale primelor două serii, au fost discutate:

- a) cadrul organizatoric cel mai potrivit pentru demararea și elaborarea proiectului (inclusiv calendarul propus);*

b) structura pe volume a Noii Enciclopedii a României;

În cursul tuturor dezbaterilor¹, atât „inițiale” și „duale”, cât și „trinitare”, a fost analizat, din cele mai diferite unghiuri, posibilul cadru organizatoric pentru demararea și elaborarea proiectului. Au fost formulate numeroase propuneri. Dezbaterile fiecăreia dintre ele a necesitat ample argumentări, dar două concluzii s-au impus:

- *pentru a putea înainta în lucrare, s-a ajuns la delimitarea a două faze distincte, dar strâns interconectate, ale proiectului și anume **faza demarării** Noii Enciclopedii a României și **faza realizării propriu-zise a proiectului**.*
- *majoritatea propunerilor aveau drept fundal ideea că Academia Română este, prin vocație, instituția sub cupola căreia, o asemenea lucrare fundamentală, ar putea fi realizată cu succes; formele structurate în care Academia s-ar putea angaja nemijlocit în această acțiune este o temă aparte, cu care, este de presupus, va începe faza a doua, în cursul lunilor aprilie-iulie 2010.*

***Pentru prima fază, a demarării proiectului**, s-a statornicit părerea generală potrivit căreia cadrul organizatoric cel mai potrivit este Comitetul Național Român „Grupul de reflecție E.S.E.N.” al Academiei Române; ca și în cazul precedentelor teme coordonate „Grupul de reflecție E.S.E.N.”, împreună cu Banca Națională a României, a pornit la demararea proiectului, antrenând largi categorii de cercetători profund interesați² (membrii ai Academiei Române, ai Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, ai altor academii naționale și europene, ai institutelor de cercetare academice și universitare, reprezentanți ai societății civile, cultelor, elevilor, studenților, doctoranzilor).*

Principalul rezultat al activității din anul 2009, este structura preliminară pe volume a lucrării „Noua Enciclopedie a României”, pe care o prezentăm în capitolul III al materialului.

II. O încercare de sinteză asupra unor puncte de reflecție degajate în cursul dezbaterilor

II.1. Cu privire la profilul proiectului

În dezbateri s-a subliniat că enciclopediile, ca și civilizațiile, generațiile umane sau școala, parcurg trei generații succesiv-coexistente:

- ***prima generație de enciclopedii** (adică de lucrări care își propun să strângă ansamblul cunoștințelor) datează după apariția scrisului și se întinde până în secolele XVI-XVII; acestea sunt enciclopedii scrise manual, impresionând prin vastitatea lor, una dintre ele numărând circa 11.000 de volume (pe site-ul proiectului legat de Noua Enciclopedie a României sunt indicate cele mai importante asemenea enciclopedii, cărora le datorăm perfecționări succesive, cum ar fi: glosare, indici de materie, bibliografii, ilustrații)*
- ***a doua generație de enciclopedii**, începe după secolul al XVI-lea și este legată de apariția tiparului, întinzându-se pe câteva sute de ani, până în pragul mileniului trei.*

Ce particularizează această a doua generație?

Tiparul a oferit enciclopediilor o nouă deschidere.

Dacă prima generație era legată de școli locale, parohiale, cnezate etc., a doua generație de enciclopedii este legată de existența școlilor naționale, având totodată o largă deschidere internațională.

Enciclopedia Britanică este, poate, cea mai puternică din această generație, deoarece nu numai că a înmagazinat tot ce a fost cucerire în prima generație de enciclopedii, dar a făcut și un mare pas înainte: articolele sunt scrise de cei mai mari specialiști în materie din lume. Acesta este modelul care predomină și în prezent.

Putem să adăugăm că în această a doua generație se încadrează și Enciclopedia României din anii 1938-1943, rezultatul unui extraordinar efort intelectual, sub cupola Academiei Române, inițiatorul și mentorul acesteia fiind academicianul Dimitrie Gusti³.

- ***a treia generație de enciclopedii** este legată de o serie întreagă de noi procese societale, între care apariția internetului și a ceea ce numim multimedia. La cumpăna dintre milenii, această generație își întinde aripile, conturându-se de sine stătător în raport cu primele două.*

Odată cu intrarea în secolul XXI, atât în țările cu tradiție și experiență în acest domeniu, cât și în alte țări ale lumii, s-a intensificat acțiunea de editare a acestora, pe o nouă scară; de pildă, UE a lansat, în 20 noiembrie 2008, o enciclopedie online a culturii europene (intitulată „Europeana”), ce cuprinde deja peste două milioane de „obiecte” digitalizate, un pandant al puternicului gigant american Google Library, ce a debutat în 2004 și care, la rândul său, include deja scanări a peste 10 milioane de cărți și alte lucrări din lumea întreagă.

Trecerea de la tipar la forma multimedia se produce (peste tot în lume) în cursul unei perioade de tranziție, care poate fi utilizată cât mai productiv. Precizăm în acest sens câteva idei:

- *Internetul și multimedia oferă „enciclopediștilor” un nou tip de surse de informare-documentare, pentru*

care în trecut se consuma cea mai mare parte a timpului de concepere și scriere a unei enciclopedii.

- *Internetul și multimedia oferă posibilitatea unui alt gen, nou, de colaborare între autori – înainte de toate se adresează autorilor și contributorilor indiferent de răspândirea lor spațială și „apartenența administrativă” (tocmai de aceea am trecut la realizarea unui portal pentru „Noua Enciclopedie a României” încă din faza de demarare a acestui proiect).*
- *Formatul internet multimedia oferă posibilitatea inserării mult mai ușoare a ilustrațiilor, gravurilor, schemelor, picturilor, fotografiilor, filmelor, care, prin acuratețe, varietatea datelor, acces la film, oralitate, muzicalitate, dau un plus de valoare enciclopediei.*

Enciclopediile de generația a treia marchează o schimbare radicală a raporturilor dintre știință și politică, dintre oamenii de știință și cei ce conduc statele, deoarece această generație de enciclopedii are drept principală trăsătură încorporarea viziunilor asupra viitorului. Ori, în această dimensiune, nu mai pot exista strategii și politici raționale „independente” de știință: oamenii de știință sunt puși în situația să ofere societății, umanității, inclusiv politicianilor, tot ceea ce știu, să nu treacă sub tăcere ceea ce încă nu știu, să facă loc punctelor de vedere diferite conturate în cercetare și să le analizeze cât mai obiectiv.

Pentru a recapitula cele spuse până acum în chestiunea profilului Noii Enciclopedii a României, putem spune că este vorba de:

- *o enciclopedie de generația a treia, adică o enciclopedie concepută și publicată în această epocă de tranziție de la tipar la internet multimedia. Cu alte cuvinte Noua*

Enciclopedie a României va fi pregătită și editată într-o formă duală: tipărită, dar și pe internet, CD-rom (formatul multimedia oferind multe plusuri față de textul scris – film, hărți, planșe, muzică etc.)

- *o enciclopedie de generația a treia, adică o enciclopedie care, pe lângă dimensiunile trecutului și prezentului, este menită să încorporeze organic viziunile asupra viitorului (care să poată sta la baza diferitelor strategii, politici, programe de acțiune etc.)*
- *o enciclopedie de generația a treia, adică o enciclopedie care să evite îngustimile, închistările, singularizările precum și cenzurile de tot felul.*

II.2. Știință și politică

Desigur, nu este cazul să acoperim problema în ansamblul ei, dar nici nu o putem evita, cu atât mai mult cu cât putem sublinia astfel câteva din punctele de reflecție care au reținut atenția în dezbaterile referitoare la profilul enciclopediei și maniera de realizare.

Actualul individ trigenerațional a întâlnit în cursul ultimelor decenii toate formele de cenzură pe care le-a cunoscut întreaga istorie civilizațională de câteva mii de ani; fiecărui individ trigenerațional i se pare că tipurile de cenzură cu care se confruntă și violențele asociate acestora sunt cele mai distrugătoare din istoria civilizației. Tocmai aceasta îl și face să nutrească speranța că, de îndată ce o formă de cenzură este înlăturată, ar dispărea orice formă de cenzură.

O examinare mai atentă ne arată, însă, un lucru diferit: înfruntările dintre pluralism și uniformitate, dintre democrație și tiranie, sunt variațiuni ciclice ce se succed de-a lungul întregii istorii civilizaționale, cu o tendință netă de accentuare a violențelor. Până în prezent, toate războaiele au fost provocate în numele păcii, toate tentativele de subordonare - în numele libertății, toate josniciile asuprașilor - în numele sincerității; în plus, toate cuceririle spiritului uman au servit nu numai progresului umanității dar și dezvoltării

mijloacelor de distrugere, au dus la creșterea constantă, secol de secol, a numărului de ființe umane dispărute ca urmare a războaielor, atât în expresie relativă cât și absolută⁴.

Urmărind acest șir, în continuarea înfruntării dintre deschiderea Atenei spre pluralism, pe de-o parte și rigiditatea aspră a Spartei către intoleranță și bigotism pe de alta, Howard Bloom, în lucrarea „Creierul global. Evoluția inteligenței planetare de la Big Bang până în secolul al XXI-lea” își pune întrebarea: care din aceste două tendințe va învinge în cele din urmă? Răspunsul său este că „această competiție nu se va sfârși niciodată”⁵.

Și continuă: „Națiile și liderii lor se confruntă fățiș pentru a obține controlul asupra percepției colective. Dar mai sunt și alți combatanți, care se războiesc în spatele scenei: subculturile, grupuri de indivizi care împărtășesc aceleași idei, trăind în interiorul societăților și, din belșug, între ele”.

În acest context, îmi permit să sintetizez dezbaterile care au avut loc în anul 2009 prezentând două concluzii, pe cât de ușor de formulat, pe atât de greu de aplicat.

1. o primă concluzie: confruntările dintre idei și poziții opuse, existente la un moment dat în cercetare, accelerează dezvoltarea științei.

Unele idei se vor dovedi corecte, altele eronate, dar corectitudinea nu poate fi decretată. Ea se decantează în însuși jocul înfruntării dintre ipoteze, din progeniturile lor și chiar degenerările lor, căci, fiecare individ, grup, mișcare, comunitate, ipoteză parcurge un vast proces de evaluare, astfel încât „minte de masă crește și învață, chiar și atunci când adoptă hotărâri greșite”. Aceasta este calea magistrală a dezvoltării științei.

Ceea ce, la un moment dat, apare ca fiind o idee, o părere greșită, o „gafă”, evident că va trebui să fie combătută cu argumente, dar nu trebuie nici ignorată, nici sancționată cu „tăierea capului” gânditorilor care o împărtășesc, cum nu trebuie tăiate nici fondurile lor de cercetare.

2. o a doua concluzie: dezbateră și confruntarea de opinii poate nu numai să faciliteze dezvoltarea științei, dar și să blocheze avansul acesteia.

Când se întâmplă o astfel de situație? Ori de câte ori dezbateră coboară, din câmpul înfruntării între ipotezele științifice, în ringul puterii politice și al argumentelor de autoritate; atunci, indiferent de rezultatele imediate, în ultimă instanță, se vor produce victime la toate nivelurile societății⁶.

Va trebui să încurajăm exprimarea rezultatelor cercetărilor, fără nici un fel de opreliști instituționale, de autoritate, de putere etc., să evităm, cu orice preț, substituirea confruntărilor științifice cu recurgeră la argumente de autoritate. Ori de câte ori o ipoteză nu întâlnește obiecții din partea unei idei opuse trebuie să devenim circumspecți.

II.3. O nouă platformă pentru analiza critică a realităților

Așa cum se cunoaște, primele generații de enciclopedii nu s-au putut sustrage (și multe dintre ele nici măcar nu au intenționat să se sustragă) politicului promovând o critică ascuțită la adresa diverselor structuri sociale (vezi, de pildă, istoria Enciclopediei franceze).

A treia generație de enciclopedii oferă o nouă platformă pentru analiza critică, obiectivă, a realităților, deoarece în dezvoltarea funcțiilor precedentelor două generații (și anume aceea de explicare a lumii și aceea a descifrării căilor de schimbare a societății) adaugă, mai presus de toate, pe aceea de a conserva civilizația și specia umană, de a conserva lumea.

Desigur că în fiecare analiză, fie ea de cea mai pură curățenie, vom întâlni diferite combinații între

știință și credință, între interese restrânse și interese generale, între interese naționale și interese general umane.

Analiza obiectivă a diverselor opțiuni, idei și perspective oferă pentru prima dată necesitatea și posibilitatea decantării „interesului general uman”. Aceasta nu numai că nu presupune ignorarea realităților locale, naționale, regionale etc., ci chiar, dimpotrivă, obligă la identificarea cât mai amănunțită a acestor interese, care sunt interese general umane în expresia lor particulară. Numai printr-o analiză comparată a tuturor acestor interese putem ajunge la definirea intereselor general umane.

III. Structura preliminară pe volume a lucrării „Noua Enciclopedie a României”

Partea I – IDENTITATEA ROMÂNIEI

- Volumul 1 - IDENTITATEA ROMÂNIEI - CADRE GENERALE**
- Volumul 2 - ORDINEA JURIDICĂ. PROPRIETATEA**
- Volumul 3 - ROMÂNIA - STAT MEMBRU AL UNIUNII EUROPENE**
- Volumul 4 - ROMÂNIA ȘI SFIDĂRILE SECOLULUI XXI**

Partea a II-a – ECONOMIA ROMÂNIEI

- Volumul 5 - ECONOMIA NAȚIONALĂ - CADRE GENERALE**
- Volumul 6 - ECONOMIA INDUSTRIALĂ, TRANSPORTURILE ȘI SERVICIILE - CONVERGENȚA CU ECONOMIA EUROPEANĂ ȘI MONDIALĂ**
- Volumul 7 - ECONOMIA AGRARA - CONVERGENȚA CU ECONOMIA EUROPEANĂ ȘI MONDIALĂ A SECTORULUI AGRO-ALIMENTAR ȘI A SPAȚIULUI RURAL ROMÂNESC**
- Volumul 8 - ECONOMIA MONETARĂ, FINANȚELE PUBLICE, SISTEMUL BANCAR ȘI DE CREDIT - CONVERGENȚA CU ECONOMIA EUROPEANĂ ȘI MONDIALĂ**
- Volumul 9 - ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN SERII STATISTICE - 1860-2010**

Partea a III-a - STAT. SOCIETATE

Volumul 10 - STAT SOCIETATE - CADRE GENERALE

**Volumul 11 - MONOGRAFIILE UNITĂȚILOR
ADMINISTRATIV TERITORIALE ALE
ROMÂNIEI**

Volumul 12 - STAREA SOCIALĂ A ROMÂNIEI - CADRE GENERALE

Volumul 13 - HARTA SOCIALĂ A ROMÂNIEI

**Partea a IV-a – ȘTIINȚĂ. CULTURĂ. EDUCAȚIE. CULTE
RELIGIOASE**

Volumul 14 - CADRE GENERALE (Instituții și personalități)

**Volumul 15 - SIMBOLURI ALE IDENTITĂȚII ROMÂNIEI (Folclorul;
Costumul popular românesc; Enciclopedia Ortodoxiei
Românești; Enciclopedia muzicii românești de la origini până
în zilele noastre; integralele Mihai Eminescu, George Enescu,
Constantin Brâncuși, Revista "Secolul XX")**

*

**Volumul 16 – SINTEZA NOII ENCICLOPEDII A ROMÂNIEI ÎN
LIMBILE ROMÂNĂ ȘI ENGLEZĂ (inclusiv indicii pe
materii, bibliografici, ai tabelor, hărților, planșelor și
diagramelor din cuprinsul tuturor volumelor)**

* *
*

Evident, structura prezentată va fi „cizelată” în cursul celei de-a doua faze a proiectului, în perioada 2010-2014.

Odată cu încheierea primei faze, Comitetul Național Român „Grupul de reflecție E.S.E.N.” formulează propunerea ca „Noua Enciclopedie a României” să fie înscrisă între obiectivele fundamentale ale Academiei Române, sub conducerea noului președinte, ce va fi ales la începutul lunii aprilie 2010.

În privința calendarului, propunem ca „Noua Enciclopedie a României”, proiectată preliminar în 16 volume, să fie realizată în perioada 2010-2014; în prima parte a anului 2010 (aprilie-iulie) s-ar putea definitiva structurile organizatorice cele mai potrivite, cerute de o astfel de lucrare fundamentală și, în paralel, asigurarea finanțării.

În acest context, s-ar putea examina și propunerea ca Academia Română să realizeze proiectul împreună cu Banca Națională a României⁷.

22 februarie 2010

acad. Tudorel Postolache

Note

¹ Toate materiale prezentate în cursul reuniunilor, precum și înregistrările (audio) ale dezbaterilor, pot fi regăsite pe site-ul proiectului: www.encyclopedia-economica.ro

² În cursul anului 2009, au avut loc 39 de sesiuni de dezbateri, la care au luat parte activă un număr de peste 300 de personalități ale vieții științifice, culturale și artistice din peste 75 de instituții din țară și străinătate.

Dintre aceste instituții, alături de Academia Română, menționăm:

- Academia de Științe Agricole și Silvicultură, Banca Națională a României, Institutul European din România, Comisa Națională de Prognoză, Fundația Patrimoniu a Academiei Române, Academia de Studii Economice, Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare Agricolă Fundulea – INCDA, Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Cartof și Sfeclă de Zahăr Brașov – INCDCSZ, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Pajiști Brașov – ICDP, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație – Valea Călugărească – ICDVV, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Pomicultură – Pitești Mărăcineni – ICDP, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Creșterea Bovinelor Balotești – ICDCB, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Creșterea Ovinelor și Caprinelor Palas – ICDCOC, Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Biologie și Nutriție Animală Balotești – INCD-IBNA, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Protecția Plantelor București – ICDPP, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Industrializarea și Marketingul Produselor Horticole “Horting” București – ICDIMPH, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Ecologie Acvatică, Pescuit și Acvacultură Galați – ICDEAPA, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală București – ICEADR, Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Montanologie Cristian - Sibiu ICDM, Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Biotehnologii în Horticultură Ștefănești, Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului București -ICPA – INCDPAPM, Regia « Apele Romane », .D.A. Siret-Prut, D.A. Dobrogea Litoral, D.A. Vâlcea, Institutul de Cercetări Marine, D.A. Timiș, Administrația Rezervația Delta Dunării, Institutul de Meteorologie și Hidrologie, Institutul de Construcții – Facultatea Hidrotehnică și Facultatea Hidroenergetică, Institutul de Proiectări AQUAPROIECT”, Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică "Acad. David Davidescu" etc, dar și din străinătate, cum ar fi, de exemplu, Academia Regală de Științe Economice și Financiare a Spaniei

Dintre temele „definitorii”, dezbătute menționăm, cu titlu de exemplu:

- **Despre profilul proiectului „Noua Enciclopedie a României”**
 - această temă a format obiectul dezbaterilor de-a lungul întregului an 2009, pe baza prezentărilor acad. Tudorel Postolache; Dan Hăulică, m.c.; prof. dr. Gheorghe Dolgu; prof. dr. Victor Axenciuc, ing. Ion Iliescu, prof. dr. Emil Constantinescu, prof. dr. Petre Roman, acad. Cristian Hera, prof. dr. Gheorghe Zaman, m.c., prof. dr. Cătălin Zamfir, m.c., prof. dr. Valeriu Ioan-Franc și numeroși alți participanți
- **prospectul capitolului „Apele României” ca resursă, ca gospodărire a acestora și ca infrastructură**
 - prezentare ing. Ion Iliescu, fost președinte al României
 - au luat parte peste 120 de personalități; remarcăm un grup de 32 de specialiști în domeniu (reprezentanți ai Regia « Apele Romane », .D.A. Siret-Prut, D.A. Dobrogea Litoral, D.A. Vâlcea, Institutul de Cercetări Marine, D.A. Timiș, Administrația

Rezervația Delta Dunării, Institutul de Meteorologie și Hidrologie, Institutul de Construcții – Facultatea Hidrotehnică și Facultatea Hidroenergetică, Institutul de Proiectări AQUAPROIECT” și altele) care au luat parte activă la dezbateri, alături de prof. dr. Emil Constantinescu, fost președinte al României, prof. dr. Petre Roman, fost prim ministru al României, prof. dr. Florin Georgescu, dr. Aurel Ilie, fost ministru al apelor, dr. Valeriu Tabără, fost ministru al agriculturii, Ion Bold, senator, Ioan Oancea, senator, doamna prof. dr. Ecaterina Andronescu, fost ministru al Învățământului și cercetării, membrii ai prezidiului Academiei Române, membrii ai Secției de științe economice, juridice și sociologie, membrii ai Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kiritescu”, profesori, cercetători și doctoranzi (amintim pe acad. Florin Filip, vicepreședinte al Academiei Române, acad. Ioan Păun Otiman, secretarul general al Academiei Române, acad. Cristian Hera, președinte al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, acad. Dumitru Radu Popescu, acad. Aurel Iancu, prof. Gheorghe Zaman, m.c., prof. dr. Cătălin Zamfir, m.c., Dan Hăulică, m.c., prof. dr. Alexandru T. Bogdan, m.c., prof. dr. Gheorghe Dolgu, prof. dr. Victor Axenciuc, prof. dr. Ilie Bădescu, dr. Mariana Stanciu, dr. Gabriel Andronescu, prof. dr. Valeriu Ioan-Franc, prof. dr. Napoleon Pop, prof. dr. Vasile Ghețau, prof. dr. Radu Rey, dr. Leonard Cazan, prof. dr. Constantin Ciutacu, prof. dr. Sabin Muscalu, dr. Ion Ghizdeanu, acad. Dorel Zugrăvescu, dr. Nicușor Ruiu)

- **prospectul capitolului „Solut României - temelie a dezvoltării durabile a agriculturii și economiei naționale”**
 - prezentare acad. Cristian Hera, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvicultură
 - au luat parte peste 100 de personalități dintre care remarcăm pe dr. Dacian Cioleş, comisar european pentru agricultură, dr. Valeriu Tabără, fost ministru al agriculturii, membrii ai prezidiului Academiei Române, membrii ai Secției de științe economice, juridice și sociologie, membrii ai Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kiritescu”, profesori, cercetători și doctoranzi (amintim pe acad. Florin Filip, vicepreședinte al Academiei Române, acad. Ioan Păun Otiman, secretarul general al Academiei Române, acad. Tudorel Postolache, acad. Dumitru Radu Popescu, acad. Aurel Iancu, acad. Dorel Zugrăvescu, prof. dr. Cătălin Zamfir, m.c., Dan Hăulică, m.c., prof. dr. Gheorghe Dolgu, prof. dr. Victor Axenciuc, prof. dr. Petre Papacostea, prof. dr. Valeriu Ioan-Franc, prof. dr. Vasile Ghețau, prof. dr. Radu Rey, prof. dr. Constantin Ciutacu, prof. dr. Sabin Muscalu, dr. Nicușor Ruiu) și un grup de 34 personalități în domeniu, miniștri, senatori, deputați, specialiști și reprezentanți a peste 15 institute de cercetare de profil (Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare Agricolă Fundulea – INCDA; Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Cartof și Sfeclă de Zahăr Brașov – INCDCSZ; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Pajiști Brașov – ICDP; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație – Valea Călugărească – ICDVV; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Pomicultură – Pitești Mărăcineni – ICDP; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Creșterea Bovinelor Balotești – ICDCB; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Creșterea Ovinelor și Caprinelor Palas – ICDCOC; Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Biologie și Nutriție Animală Balotești – INCD-IBNA; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Protecția Plantelor București – ICDPP; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Industrializarea și Marketingul Produselor Horticole “Horting” București – ICDIMPH; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Ecologie Acvatică, Pescuit și Acvacultură Galați – ICDEAPA; Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală București – ICEADR; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Montanologie Cristian - Sibiu ICDM; Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Biotehnologii în Horticultură Ștefănești; Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului București -ICPA – INCDPAPM)
- **Dimensiuni culturale ale proiectului „Noua Enciclopedie a României”**

-
- prezentare Dan Hăulică, m.c. – cu un Studiu de caz: „Elanurile creației în pictură și poezie” ilustrat prin filmul „Culorile zborului” (12 minute) închinat creației pictorului Viorel Mărginean, realizat în 1983 sub supravegherea regizorului Geo Saizescu și comentat „pe viu” de poetul Nichita Stănescu, care a fost un test edificator pentru ceea ce avea să devină, în urma dezbaterilor, proiectatul Volum 15, cuprinzând folclorul; costumul popular românesc; Enciclopedia Ortodoxiei Românești; Enciclopedia muzicii românești de la origini până în zilele noastre; integralele Mihai Eminescu, George Enescu, Constantin Brâncuși și Revista "Secolul XX".
 - **prospectul capitolului „Populația României”**
 - prezentare prof. dr. Vasile Ghețău, directorul Centrului de cercetări demografice
 - au luat parte peste 120 de personalități, dintre care amintim membrii Centrului de cercetări demografice „Vladimir Trebici”
 - **„Despre eco-economie și „Economia verde” în România”**
 - prezentare prof. dr. Alexandru T. Bogdan, m.c.
 - au luat parte peste 100 de personalități, dintre care amintim membrii Centrului de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică "Acad. David Davidescu"
 - **„Munții - Carpații României – coloană vertebrală a țării”**
 - prezentarea „Carpații României – coloană vertebrală a țării” - prof. dr. Radu Rey, membru al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură;
 - au luat parte peste 50 de personalități; menționăm intervențiile: **”Pajiștile montane ale României. Gradienții naturali”** - dr. ing. Teodor Marusca CS1; **”Muntele și Apa”** - prof. dr. Ioan Jelev; **”Factorul antropocentric montan. Fenomenul etno-cultural-spiritual carpatic românesc”** - prof. dr. Corneliu Bucur; **”Amenajarea teritoriului montan. Particularități”** - conf. Gheorghe Ionascu
 - **„Crizele economice (inclusiv actuala criză economică și financiară monetară)”**
 - sesiunea, organizată de Comitetul Național Român „Grupul de reflecție E.S.E.N.” împreună cu Secția de științe economice, juridice și sociologie și Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, în Aula Academiei Române a inclus prezentările:
 - o acad. Mugur Isărescu, guvernatorul Băncii Naționale a României, președintele Secției de Științe Economice, Juridice și Sociologie - **„Nouă lecții din actuala criză financiară”**
 - o dr. Aurelian Dochia - **”Crizele bancare și financiare. Ce știm și ce putem învăța”**
 - o prof. dr. Mircea Ciomara, directorul general al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” **„Crizele și lipsa de strategii”**
 - o ing. Ion Iliescu, fost președinte al României – **„Capitalism după capitalism”**
 - o prof. dr. Emil Constantinescu, fost președinte al României – **„Criza morală în România”**
 - o acad. Tudorel Postolache - **”Ce putem învăța din actuala criză”**
 - o acad. Mircea Malița - **„Criza economică – Natura mentală”**
 - o prof. dr. Cătălin Zamfir, m.c. - **”Aspecte sociologice ale crizei actuale ”**
 - o prof. dr. Gabriela Drăgan, Academia de Studii Economice, director general al Institutului European din România - **”Planul european de redresare economică”**,
 - o prof. dr. Ilie Bădescu, directorul Institutului de Sociologie al Academiei Române - **”Despre criză în lumina teoriei succesiunii coexistente”**
 - o prof. dr. Ion Gh. Roșca, rectorul Academiei de Studii Economice București - **”Criza actuală și crizele trecute – asemănări și deosebiri”**,
 - o Dan Hăulică, m.c. al Academiei Române - **”Reflexe ale crizei în cultură”**
 - o acad. Ioan Păun Otiman, secretarul general al Academiei Române, directorul Institutului de Economie Agrară - **”Criza actuală – aspecte în agricultură ”**

- au participat peste 200 de personalități ale vieții științifice românești, între care menționăm în mod deosebit, prezența președintelui Academiei Române, domnul acad. Ionel Haiduc.

- **„Date statistice generale”,**
 - prezentări succesive ale prof. dr. Victor Axenciuc, la care au participat numeroși specialiști în domeniul economic, statistic și financiar, materializate cu prospectul volumului 9 al proiectatei enciclopedii: **„Economia României în serii statistice – 1860-2010”**
- o succesiune de dezbateri privind **„Structura preliminară pe volume a Noii Enciclopedii a României”** (inclusiv **„Tematicile preliminare ale fiecărui volum”**)
 - la care au participat în total peste 150 de personalități și al căror principal rezultat este ceea ce prezentăm în esență la punctul III al prezentului material.

³ Până la apariția unei noi enciclopedii a României, care să reia firul lucrării editate sub conducerea lui Dimitrie Gusti, în anii 1938-1943, publicarea unor lucrări de profil enciclopedic, pe domenii, s-a impus cu necesitate. La ora actuală dispunem de zeci de enciclopedii pe domenii (o listă ne-exhaustivă a acestora se poate regăsi pe portalul proiectului), care, pe de-o parte, facilitează realizarea unei Noi Enciclopedii a României ca atare, iar pe de altă parte, îi dovedește, o dată în plus, necesitatea.

⁴ vezi: Lester R. Brown, Christopher Flavin, Hilarz French, **State of the World 1999. A Worldwatch Institute Report on Progress Toward a Sustainable Society**. W.W.Norton & Company. New York – London 1999. p. 153 care prezintă informații din William Eckhardt. **War-related deaths since 3000 BC**. Bulletin of Peace Proposals December 1991; Ruth Leger Sivard, **World Military and Social Expenditures 1996**, Washington, DC: World Priorities, 1996 (table: War-related deaths over the centuries)

⁵ Howard Bloom, **„Creierul global. Evoluția inteligenței planetare, de la Big Bang până în secolul al XXI-lea”**, Editura Tehnică, București 2007, pag. 358.

⁶ Este semnificativ „Paradoxul Saharov”, pe care îl pune în lumină Karl R. Popper în lucrarea sa **„Lecția acestui secol”**, Editura Nemira, 2005, București, pag 35-46

⁷ Menționăm că s-a acumulat o bună experiență în coordonarea, de către Academia Română împreună cu Banca Națională a României, a unor lucrări de importanță deosebită, cum ar fi editarea colecției **„Laureații Nobel în economie. Secolul XX – Discursuri de receptie”**, în șapte volume, precum și conlucrarea la **Strategiile de aderare a României la Uniunea Europeană**.